

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra slavistiky

Sekce polské filologie

studijní rok 2010/2011

Bakalářská diplomová práce

Terminologická báze a tematické pracovní listy pro inovaci výuky překladu a tlumočení
(Specializace: Ekonomie a cestovní ruch)

Baza terminów i tematyczne karty pracy dla inowacji nauki przekładu i tłumaczeń
(Specjalizacja: Ekonomia i ruch turystyczny)

Terminological base and theme-based work lists for the innovation of teaching,
translation and interpretation (Specialization: Economics and tourism)

Anna Šrajerová

Studijní program: Prezenční bakalářské studium

Studijní obor: Polština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast

Vedoucí práce:

Mgr. Iveta Vyrková

Olomouc 2011

Děkuji Mgr. Ivetě Vyrkové za cenné připomínky a rady k mé diplomové bakalářské práci a za její podporu a inspiraci.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou bakalářskou práci vypracovala samostatně
a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní informační zdroje, které jsem použila.
V Olomouci dne 6. 5. 2011

Obsah

1. Úvod	3
2. Část praktická	4
2.1. Pracovní listy	4
2.2. Příruční slovník	5
3. Část teoretická	6
3.1. Podobnost jazyků	6
3.2. Zrádná slova	7
3.3. Původ slov	9
3.4. Mnohoznačná slova	11
3.5. Synonyma	12
3.6. Frazeologismy.....	13
4. Slovní zásoba – Ekonomie a cestovní ruch (Ekonomia i ruch turystyczny).....	18
5. Polsko-český a česko-polský oddíl	21
5.1. Klíč k řešení	33
6. Stručný slovník	36
7. Závěr	42
Abstract.....	43
Streszczenie	44
Anotace	45
Bibliografie	46

1. Úvod

Téma mé práce je zaměřeno na ekonomii a cestovní ruch. Stala se mi velkou inspirací nejen proto, že považuji tuto oblast za svůj velký koníček, ale také proto, že tento obor byl a stále je velmi důležitým odvětvím a přicházíme s ním do styku v každodenním životě. Snažím se tedy poukázat na zajímavost a bohatost slovní zásoby této oblasti a podělit se o tyto zajímavé jevy. Práci bych ráda věnovala studentům, kteří mají zájem nejen o český a polský jazyk, ale zajímají se také o oblast ekonomie a cestovního ruchu.

Snažila jsem se blíže popsat jazykovou problematiku českého a polského jazyka a poukázat tak na rozdíly mezi těmito jazyky. Velice cenným zdrojem pro mou analýzu mi byly práce od profesorky Zofie Orloš či profesora Edvarda Lotka. Ve své práci jsem se pokusila navázat na jejich výsledky bádání aktuální slovní zásobou, kterou jsem získávala převážně z internetu a periodik, které se zaměřují na oblast ekonomie a cestovního ruchu. Tato tematika se vyskytuje jak v teoretické části, tak i v té praktické, která by měla být podkladem pro tvorbu didaktických materiálů pro výuku překladu a tlumočení, měla by sloužit k obohacení slovní zásoby z těchto oborů a poukázat na nejčastěji využívané slovní obraty. Tato práce se skládá ze tří hlavních částí.

V první části jsem se zaměřila především na lexikologii. V jednotlivých kapitolách se zmiňuji o zrádných slovech, etymologii, synonymii i frazeologii. Vše je doplněno o jazykovou analýzu lexémů z oblasti ekonomie a cestovního ruchu.

Druhou část tvoří pracovní listy, v nichž jsou zahrnuty soubory cvičení a článků, které by měly sloužit k překladu, tlumočení a porozumění textu.

Třetí část představuje slovník, který obsahuje nejpoužívanější slovní výrazy z oblasti ekonomiky a cestovního ruchu. Obsahuje 200 lexémů a každý z nich je rozepsán zvlášť na speciálním listě s uvedením jeho významu v českém a polském jazyce, příkladů užití, definic a různých kvalifikátorů. Takto rozepsaná slovní zásoba je uložena na elektronickém nosiči, který je součástí této práce.

Největší překážkou v mé práci byla absence slovníků obsahujících aktuální slovní zásobu z oblasti ekonomie a cestovního ruchu. To mělo vliv na výběr obsahu slovníku, kvůli složitému pátrání po ekvivalentech vybraných lexémů pro daný jazyk. Proto předpokládám větší přínos výsledků mé práce studentům polské filologie, kteří by mohli z mého vytvořeného slovníku dále čerpat.

2. Část praktická

2.1 Pracovní listy

Téma ekonomie a cestovní ruch jsem si nevybrala náhodně. Jsou to propojené nádoby, které se vzájemně podporují. Turismus a cestovní ruch jsou součástí naplňování HDP každé země. Je to nově se rozvíjející odvětví, které nabývá na významu. Mnohé země jsou velmi závislé na cestovním ruchu a výsledky tohoto odvětví přímo ovlivňují životní úroveň země. V zemích, kde je podporován a rozvíjen cestovní ruch, je i prosperující ekonomika.

Od mládí mne zajímají cizí země, poznávání nových krajin a lidí, krajových zvyků a tradic, architektura a další odlišnosti. Cestování rozšiřuje pohled na svět, vědomosti a doplňuje jazykové dovednosti.

Vzhledem k širokým možnostem, které toto odvětví nabízí, a to nejenom v poznání všeho nového, ale i z pohledu možností podnikání, je to téma, které mne velmi zajímá. Proto bylo také mé rozhodnutí při volbě témat jednoznačné.

Pracovní listy by měly sloužit jako podklad pro překlad, tlumočení a porozumění textu. Do pracovních listů jsem se snažila zahrnout slovní zásobu, která by studentům mohla nejprve přiblížit okruh nejpoužívanějších slovních obrátů z dané oblasti. Slova, která jsem ve slovníku použila, jsem čerpala z vlastních zkušeností z cestování. Dále mne inspirovaly jak jazykové knihy, tak i cizojazyčná cestopisná literatura.

V této části se dále vyskytují články, na kterých by si měli studenti procvičit své znalosti slovní zásoby a vyzkoušet si dovednosti překladu, tlumočení a porozumění textu vůbec. Články, které jsou uvedeny v pracovních listech by neměly být určeny pouze pro překlad. Měly by zábavnou formou pomoci k rozšíření všeobecných znalostí týkajících se právě ekonomie a cestovního ruchu. Některé články obsahují svůj doplňující slovník, který se váže přímo k určitému textu. Cvičení uvedená v textu se vztahují k daným článkům. Některá jsou samostatná a slouží k dalšímu doplnění informací. Texty spolu se slovní zásobou obsažené v práci jsem čerpala z cestovatelských časopisů a katalogů cestovních kanceláří.

Tato část je určena studentům, kteří si chtějí rozšířit své jazykové znalosti (českého a polského jazyka) a obohatit si svou slovní zásobu o tematiku ekonomie a cestovní ruch.

2.2 Příruční slovník

Také bych chtěla obrátit pozornost k části, která je uložena na CD nosiči v příloze. Obsahuje mnoho zajímavých informací. Nachází se zde 200 polských a českých lexémů, a tyto výrazy jsou podrobně definovány na základě překladových a výkladových slovníků. Výrazy jsou dále podrobně analyzovány za pomoci podkategorií jako je například: zdroj ekvivalence, kvalifikátory, definice, slovní spojení, frazeologismy a specifikace, (které blíže určují k jakému odvětví je dané slovo přisuzováno). V tematice ekonomie a cestovní ruch se objevovaly i výrazy, které se blíže specifikovaly do oboru politického, geografického, ekonomického a právního. Tento slovník by měl pomoci k rozšíření slovní zásoby a seznámit v jakém slovním spojení se daný výraz používá v denním životě. V tomto slovníku se objevují výrazy z praktické části a také i z části teoretické.

3. Část teoretická

Ve své práci, převážně v části teoretické, jsem nejvíce čerpala z řady slovníků a encyklopedií: *Uniwersalny słownik języka polskiego*¹ - tento slovník obsahuje přes 100 tisíc hesel (více než 145 tisíc lexikálních jednotek, mimo jiné definované dvouslovné termíny, idiomatická spojení a přísloví). Je rozdělený abecedně na 4 díly, a je možné z něho čerpat i pomocí internetových stran přímo v korpusu jazyka polského, který je uvedený na adrese: *www.pwn.pl*, *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*² - tento slovník obsahuje 45 366 hesel a 62 872 významů tj. základních lexikálních jednotek. Autoři tohoto slovníku věnovali také velkou pozornost dvojím i a několikerým podobám heslových slov tj. dubletům a variantám a slova ve slovníku doložili typickými spojeními. Ve slovníku najdeme i složku frazeologie. Dále mi byly nápomocné tyto slovníky: *Slovník spisovného jazyka českého*³, *Słownik frazeologiczny języka polskiego*⁴. Další slovníky, se kterými jsem pracovala jsou uvedeny v bibliografii.

V části teoretické jde především o poznání a i srovnání jazyků, které se zaměřují především na původ polského jazyka a původ českého jazyka v tematice ekonomie a cestovní ruch a dále se zaměřuje na tzv. zrádná slova, frazeologismy a synonyma.

K excerpici jsem si vyhledala ze slovníků, internetu a odborných cestopisných publikací 200 polských výrazů, u kterých jsem si vyhledala český ekvivalent. Tato část byla pro mne velkým překvapením a dalo by se říct i novým zjištěním a obohacením. Předpokládám, že bude i velkým přínosem pro studenty polského anebo českého jazyka, protože všechny zmíněné kapitoly obsahují příklady jak v českém tak i v polském jazyce.

3.1 Podobnost jazyků

Ve své práci bych chtěla nejdříve poukázat na podobnost českého a polského jazyka. Téma ekonomie a cestovní ruch obsahuje mnoho stejných výrazů, které se nejen shodují z hlediska významu, ale také z hlediska podobnosti. Pro ukázkou jsem vybrala tyto slovní výrazy: *gondola – gondola, sauna – sauna, hotel – hotel, autobus – autobus, katalog – katalog, menu- -menu*. V tomto případě bychom nepoznali, zda se jedná o slova česká nebo

¹ Dubisz, St. (red.), *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 2006.

² *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*, Akademie věd České republiky, Academia, Praha 1994 .

³ Bělič J., *Slovník spisovného jazyka českého*, Academia 1989, Praha.

⁴ SKORUPKA, S., *Słownik frazeologiczny języka polskiego*, Warszawa, 1974.

polská. Jejich podobnost je úplná. Nemění se jejich pravopis ani význam. Existují však výrazy, které jsou si velmi podobné, ale liší se pravopisem nikoliv však významem. Jsou to tyto lexémy: *cel – cíl, morze – moře, obiad – oběd, jezioro – jezero, rzeka – řeka, restauracja – restaurace, ministerstwo – ministerstvo, delegat – delegát, sezon – sezóna, masaż – masáž, recepcja – recepcie, ekonomia- ekonomie, cennik – ceník, kalkulacja – kalkulace, lot – let, granica – hranice, basen – bazén, rezerwacja – rezervace*, a mnoho dalších.

3.2 Zrádná slova

„Pojem zrádné slovo se vymezuje v závislosti na genetické příbuznosti zkoumaných jazyků. Poněkud jinak se tedy chápe v jazycích blízkce příbuzných (např. v polštině a češtině) a opět jinak je vymezován při srovnání jazyků geneticky vzdálených. Za zrádná slova v polštině a češtině lze považovat lexikální jednotky, které jsou v obou jazycích formálně shodné nebo podobné, ale významově nebo/i stylově odlišné.“ (Lotko. E, 1992:8)

V předem připravené slovní zásobě jsem na tyto slova tzv. „zrádná slova“ označovaná také někdy jako „zrádní přátelé překladatelů“ v polském překladu: (*fałszywi przyjaciele tłumacza*) narazila. Např.: polské slovo *zamek* znamená v českém jazyce *hrad*, český jazyk má stejné slovo *zámek*, který se významově shoduje s polským slovem *pałac*.

Pro bližší ukázkou jsem použila slovníkové definice. Pro polské definice jsem čerpala ze slovníku: *Uniwersalny słownik języka polskiego*⁵.

Pro jazyk český jsem čerpala ze slovníku: *Slovník spisovného jazyka českého*⁶.
Např.: *zamek* (v českém jazyce: *hrad*) – *jest warowna budowla mieszkalna otoczona pierścieniem murów z bastami, więzami, często z barbakanem i zwodzonym mostem nad fosą*⁷.
České slovo *zámek* (v polském jazyce: *pałac*) - *rozlehlá výstavná budova, zpravidla umělecky vybavená a obklopená parkem, někdejší šlechtické dílo*.

Další „zrádné slovo“ je například polské slovo *okres* (v českém jazyce: *období*) - *wyodrębniony przedział czasowy, w którym coś jest wykonywane lub coś się dzieje, czas trwania czegoś* a české slovo *okres* (v polském jazyce: *powiat*) –*území, správní jednotka*.
Další výrazy : *statek – v polštině loď, a v češtině zemědělský výrobní podnik, hospodářství*,

⁵ Dubisz, St. (red.), *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 2006.

⁶ České definice jsou čerpány z: Bělič Jaromír, *Slovník spisovného jazyka českého*, Academia 1989, Praha.

stolica – v polštině hlavní město státu, v češtině stolice- židle (staršího typu) nebo-li lavice (toto slovíčko má i dva další významy), *zajazd* – v polštině druh hotelu nebo hostince (zpravidla u silnice) a v češtině zájezd – cesta, výprava za jistým účelem, *zakon-* v polštině náboženská organizace, řeholní řád, *zákon* v češtině - obecná právní norma.

Další příklady:

České slovo *batoh* (v polštině plecak), polské slovo *batog* – u nás překlad bič, *cílový* (docelowy) - *celowy* – u nás záměrný, *číšník* (kelner) - *cześnik* (původně královský číšník, později jen šlechtický titul), *dóm* (katedra) – *dom* (dům), *dvorec* (duże gospodarstwo, folwark) - *dworzec* (nádraží), *ekonom* (ekonomista) – *ekonom* (správce statku), *hostinec* (gospoda, oberža) - *gościniec* (cesta), *místo* (miejsce) – *miasto* (město), *pensionát* (daw. „szkoła dla dziewcząt, pensja”) – *pensjonat* (penzión), *pohled* (widok) – *pogląd* (názor), *pohoda* (dobrá pogoda) - *pogoda* (počasí), *přeprava* (transport, przewóz) – *przeprawa* (přejezd, přechod), *přistát/přistat* (wylądować) – *przystać* (těsně doléhat), *přístavní* (portowy) – *przystawny* (přistavovací), *rezerwace* (rezerwat) – *rezerwacja* (objednání), *sídlo* (siedziba) – *sidło* (osidlo, nástraha), *slunečník* (parasol) – *ślonecznik* (slunečnice), *služební* (službowy) – *služebny* (nevolnický), *společnost* (społeczeństwo) – *społeczność* (veřenost, pospolitost), *stan* (namiot) – *stan* (stav, úroveň), *stanice* (przystanek) – *stanica* (turistická chata-na vodních trasách), *túra* (wycieczka) – *tura* (kolo, etapa, turnus), *účtovat* (fakturować) – *ucztować* (účastnit se hostiny), *výhled* (widok) – *wygląd* (vzhled), *výspa* (przylądek) – *wyspa* (ostrov), *zákoník* (kodeks) – *zakonnik* (mnich) a mnoho dalších.

Slova mohou být zrádná také svým mluvnickým rodem . Četná přejatá podstatná jména rodu ženského v češtině mají své protějšky v polštině zařazený (často v souladu s původním jazykem) k mužskému rodu.“ (Lotko.E, 198: 7) Například: *sezóna* je v českém jazyce určena mluvnickým rodem ženským, ale v polském jazyce je *sezon* - rodu mužského, nebo *hala* je také v českém jazyce rodu ženského a v polském *hol, hall* - rodu mužského.

Pro zajímavost jsem si vyhledala i odlišnost jiných výrazů, ačkoliv už nepatří mezi slova zrádná, a porovnávala jsem, jestli se shodují či ne. Ve většině případů se jejich mluvnický rod také lišil: *Kupé* – r. středního (kuszетка – r. ženského), *krajina* – r.ž. (krajobraz – r. m.), *země* – r.ž. (kraj – r. m), *památká* – r. ž. (zabytek – r. m.), *sídlo* – r. stř. (siedziba – r.ž.), *procházka* – r. ž. (spacer – r. m.), *loď* – r. ž. (statek – r. m.), *počasí* – r. stř. (pogoda – r.ž.), *náměstí* – r. stř. (plac – r.m.), *ostrov* – r. m. (wyspa- r. ž), *deštník* – r. m. (parasolka – r. ž), *zastávka* – r. ž. (przystanek – r. m.), *doprava* – r. ž. (transport – r. m.), *výlet* – r. m.

(wycieczka – r. ž), auto – r. stř. (samochód – r. m.), jízdenka – r. ž. (bilet- r.m.), letadlo – r. stř. (samolot – r. m.) a mnoho dalších.

3.3 Původ slov

Nejdříve bych ráda upozornila na zajímavosti o českém a polském jazyce. Tyto zajímavosti jsem čerpala z knihy *Encyklopedie jazyků Evropy*⁸.

Čeština

„První doklady v podobě jednotlivých slov (často jmen), glos a vsuvek do latinských rukopisů, jdou datovány od 10. století. Delší souvislé texty se objevují od pol. 13. století. Co se týká moderního spisovného jazyka českého je nynější kodifikace jazyka z valné části připisována lingvistům a filologům národního obrození – (Josef Dobrovský, Josef Jungman). Češi v průběhu času žili v sousedství německy mluvícího obyvatelstva. To zanechalo stopy na jazyce ve vlnách přejatých slov jako názvů předmětů vnesených Němci, z nichž ne všechna byla pojata do spisovného jazyka díky zásahům puristů, kteří občas brojili proti přirozenému procesu vývoje jazyka pod vlivem kontaktů. Mnoho českých idiomů a ustálených metafor vzniklo jako paralela k německým. Během národního obrození i po něm, kdy se pro češtinu tvořila terminologie, vypomohla vyplnit některé mezery slova přejatá z jiných slovanských jazyků, zejména z polštiny a ruštiny“ (Price G., 2002:69)

⁸ PRICE, G., a kolektiv, *Encyklopedie jazyků Evropy*, Praha 2002.

Polština

„Polština se nebránila přejímání z jiných jazyků a nechávala se jimi ovlivňovat. Moderní polština dosud obsahuje slova přejatá Praslovany mimo slovanské jazykové území jako např. *pieniądz*. Český vliv trval do 16. stol. Čeština obohacovala nejen slovní zásobu polštiny, ale často také přispívala k fonetické podobě některých slov, která by se byla vyvíjela jinak, kdyby se podřizovala pravidelným hláskovým změnám v polštině. Vliv latiny byl nejsilnější od 16. do 18. stol. Vliv němčiny byl silný ve 13. a 14. stol. Vliv angličtiny se datuje minimálně od 19. století a je v dnešní době velmi silný. Angličtina obohatila polštinu výrazy pro názvosloví mořeplavby, sportu a cestování.“ (Price G., 2002:346)

Jak uvádí jazykový atlas - český a polský jazyk patří do skupiny indoevropských jazyků. Tato skupina je blíže určena do podskupiny staroslověnštiny, která se řadí do skupiny západních slovanských jazyků. V atlase se píše: „Indoevroposká jazyková rodina představuje největší seskupení příbuzných jazyků na světě.“(Cormie B., Matthews S., Polinsky M.,2007:39)

Mnoho slov bylo převzatých z cizích jazyků, ale většina slov byla původní. Některá slova mají svůj původ především v jazyce: anglickém, německém, francouzském, latinském, italském, finském a řeckém. Jak jsem se již výše zmínila, největší část v mém výběru výrazů zauímají slova původní – tedy polská. Jsou to například tato slova: *pokój, zobaczyć, siedziba, wyspa, pogoda, widokówka, państwo, wycieczka, nowoczesny* atd.

Dále se nejčastěji vyskytovala slova původu francouzského: *menu, pensjonat* – <fr. pensionnat>, *pilot* –<fr. Pilote>, *turista* – <fr.touriste>, *recepcja* - <fr. réception>, *personel* - <fr. personnel>, *viza* – <fr.visa>, *bagaż* – <fr.bagage>, *bilet* – <fr.billet>, dále pak německý jazyk : *kelner* – <niem. Kellner>, *turystyka*- <niem.touristik>, *urlop* – <niem. Urlaub> , *kurort*- <Kurort>, *kasa*-niem. <Kasse, kassa>, *rachunek* – <niem.Rechnung>, *spacer* – <niem. spazieren>, *spedytor*- <niem. spedition>, a jiná. V menším počtu se objevují slova z jazyka anglického: *motel*- <ang. mot (or) (ho) tel>, *stewardessa* – <ang.stewardess>, *rezerwacja* - <ang. reservation>, a dále z italského jazyka: *autostrada* –<wł. Autostrada i z fr. autostrade>, *waluta* - <wł. valuta>, latinského: *port* – <łac. Portus>, *komunikacja* - <łac. communicatio> , finského: *sauna* , řeckého: *katalog* - <gr.katálogos>

Pro srovnání jsem si vyhledala i původy českých výrazů. A zjistila jsem, že český jazyk byl také nejvíce ovlivněn jazykem francouzským stejně tak jako jazyk polský. Jazyky, které nejvíce ovlivnily český jazyk jsou: jazyk francouzský, latinský, německý, anglický, finský a řecký. Pro ukázkou uvedu příklady výrazů. Původní jazyk – tedy český jazyk: *oběd*,

jezero, večere, řeka, peníze, obsloužit, obsluha, průvodce, ubytovna, výlet, zábava, zámek, zákoník, zákazník, nabídka, měna, cestovat, cizina a mnoho dalších. Ve velkém počtu se objevovala slova původu francouzského: *hotel, hoteliér, bazén, masáž, pláž, rezervovat, restaurace, menu, ministerstvo, penzión, pilot, terén, turistika, moderní* aj. Dále pak německý původ slov: *cíl, lanovka, kufr, číšnice*. V menším počtu to pak byl jazyk latinský: *stát, recepce, delegát, kostel, centrum, agentura*, a pak například jazyk anglický: *steward, hala*, řecký: *katalog, ekonomie, auto* a finský: *sauna*

3.4 Mnohoznačná slova

Mnohoznačná slova, tedy tzv. „, polysémnní slova“ – mají existence více než jeden význam pro jednu formu. Ráda bych se tedy soustředila na polské výrazy, u nichž jsem v některých případech našla více než jeden význam. Našla jsem některá slova, která mají dokonce více než 7 významů. Pro ukázkou jsem vybrala jen pár slov, jejichž definici jsem čerpala ze slovníku: *Uniwersalny słownik języka polskiego*⁹. Slovo jako: **MIEJSCE** : a) przestrzeń, którą można czymś zająć lub zapełnić. b) określony fragment ciała, zwykle na jego powierzchni, c) część jakiejś przestrzeni, na której ktoś przebywa, coś się znajduje lub odbywa. d) ograniczony wycinek przestrzeni w jakimś terenie przeznaczony dla jednej osoby, e) pozycja, ranga lub rola kogoś lub czegoś w zespole podobnych osób, rzeczy, zjawisk. Další slovo **PRZEWODNIK** má také více významů: a) osoba, która idąc przodem, wskazuje komuś drogę, kieruje do celu, b) osoba, która zawodowo oprowadza turystów po jakimś terenie, mieście, zaznając z ich historią, c) książka podająca wiadomości z historii, geografii danego regionu, zawierająca mapy, plany, podająca praktyczne wskazówki dotyczące podróżowania, noclegów itp., **PILOT** a) osoba, odpowiednio wykształcona, mająca uprawnienia do kierowania statkiem powietrznym, b) osoba prowadząca wycieczki, opiekująca się turystami, dbająca o ich zakwaterowanie, c) fragment filmu, programu, odcinek serii, serialu itp. zachęcający do obejrzenia całości. Dále bych mohla pokračovat se slovy: *tłumaczyć, teren, prawo, droga, gospodarz, kasa, ubezpieczenie* a mnoho dalších.

⁹ Dubisz, St. (red.), *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 2006.

Velmi zajímavé se mi při hledání slovní zásoby zdálo, že pro vyjádření jednoho českého slova polština hojně používá analytického pojmenování. Našla jsem ve svém tématu pár takových příkladů, které bych ráda zmínila a na rozdíl poukázala v níže uvedené tabulce.

ČESKÉ	POLSKÉ
Nádraží	Dworzec kolejowy
Směnárna	Kantor wymiany walut
Ubytovna	Dom noclegowy
Cestopis	Książka podróżnicza
Letenka	Bilet lotniczy
Lanovka	Kolejka linowa
Hradba	Mur obronny

3.5 Synonyma

„Synonyma patří mezi paralelní jazykové prostředky sloužící k vyjádření jistého významu nebo jisté funkce. Pojem paralela, v našem případě lexikální, je však širší a zahrnuje vedle synonym i slova souřadná, podřízená témuž pojmu rodovému, dále antonyma a paralelní prostředky různých jazyků (cizojazyčné paralely). Termín synonymum souvisí s řeckým <synonymos> což dnes znamená „jméno stejnoznačné“, mající též význam. Český ekvivalent je slovo souznačné.”(FILIPEC J.,1961:9)

Jednoduše řečeno: slova stejného významu mi byla inspirací, abych se podívala, zda polský jazyk používá synonyma a zda mnoho z mých výrazů má své „blízké slovo“ a tím obohatila slovní zásobu o další výrazy. Definice níže uvedených příkladů jsem čerpala ze slovníku: *Praktyczny słownik wyrazów bliskoznacznych*¹⁰.

Agentura –synonymum *agencja*, *auto* - samochód, *automobil* – auto, samochód, *autostrada* – dwupasmówka, *agentura* - biuro pośrednictwa, *agencja*, *bagaż* – walizka, torba, plecak, kufer, skrzynia, *kosz*, *pakunek*, *paczka*, *basen* – kąpielisko, *pływalnia*, *cel* – zamiar, punkt centralny, obiekt, *cena-* koszt, *wartość*, *darmo-* bezpłatnie, bez pieniędzy, *gratis*, *delegat-* przedstawiciel, *wysłannik*, *pełnomocnik*, *dojazd* – dojeżdżanie, dotarcie, *dostęp*, *droga-* szlak, linia, trasa, *podróż*, *wędrówka*, *jazda*, *ekonomia* – ekonomie, *grupowy* – zbiorowy,

¹⁰ Cienkowski W., *Praktyczny słownik wyrazów bliskoznacznych*, BGW, Warszawa 1993.

kolektywny, łączny, klasowy, *gospodarz* – rolník, chłop, właściciel, zarządca, gość – zaproszony, uczestnik, *góra* – masyw (górski), szczyt, wierch, *izba* – pokój, pomieszczenie mieszkalne, *jadłospis* – menu, spis potraw, karta potraw, *kalkulacja* - obliczanie (ceny, kosztůw), wyrachowanie, *katalog* - spis, lista, wykaz, rejestr, *klient* – interessant, załatwiający, *krajobraz* – widok (okolice), *kurort* - miejscowość lecznicza, uzdrowisko, *łaźnia* – zázklad kápielowy, kápielisko, *morze* – ocean, masa, mnóstwo, *obsługa* – posługa, služba, *odlot* – odjazd, start, odleceńie, odfruwanie, *okolica* – obszar, kraina, rejon, krajobraz, *okres* – czas, pora, faza, stadium, etap, epoka, *organizowac* – urzázdzac, zakłázdac, tworzyc, *personel* – zespol, kolektyw, zełoga, obsługa, *pieniazd* – gotówka, forsa, banknot, drobnica, kapitał, *pociag* – ekspres, torpeda, kolejka, *podroz* – droga, jazda, podrozowanie, wojaz, *podrozowac* – odbywac podroz, jechaac, wędrowac, wojazowac, *pora* – okres, termin, *rachunek* – obliczanie, rachowanie, wpławy, wydatki, *restauracja* – bar, knajpa, lokal gastronomiczny, jadłodajnia, *rekreacja* – pauza, przerwa, wypoczynek, *relaks* –odprezenie, rozluźnienie, *samochod* – auto, automobil, pojazd mechaniczny. A mnoho dalšich.

3.6 Frazeologismy

Jednu celou kapitolu bych také ráda věnovala frazeologismům. Tento jev je velmi obsáhlý, a proto také nebylo těžké najít v mém tématu mnoho takových spojení. Velmi jsem byla překvapena tím, že mnoho frazeologismů používá i nespisovné a vulgární výrazy. Vysvětlení jsem si zdůvodnila prostým zamyšlením, že je to zřejmě díky tomu, že frazeologismy vznikly z mluvené řeči.

„Idiom a frazém je jedinečné spojení minimálně dvou prvků, z nichž některý (popř. žádný) nefunguje stejným způsobem v jiném spojení (resp.více spojeních), popř. se vyskytuje pouze ve výrazu jediném (resp. několika málo).” (Čermák F., Hronek J., Macháč J.,1988:31)

Je to velmi mladá lingvistická disciplína, na jejíž tvorbu přispěla v minulosti také morfologie a syntax. Tato disciplína se zabývá především popisem frazémů, idiomů a lexémů víceslovných. Dosud se frazému a idiomu říkává rčení (popř. úsloví, obrat) a to při nevětných slovních kombinacích, a dále při slovních větných kombinacích se tomu říkává přísloví, pořekadlo nebo pranostika.

Níže uvedené definice jsou čerpány z *Wielkiego Czesko - Polskiego słownika frazeologicznego*¹¹.

¹¹ Orłós T., *Wielki Czesko- Polski słownik frazeologiczny*, Kraków 2009.

Cena

Korunová / halířová/ směšná cena – znamená v češtině (koupě pod cenou) a polské vyjádření je: *za grosze / śmieszne pieniądze* – (bardzo niska cena), *krvavá / mastná cena* – (těžké peníze/nekřesťanská suma) – *słona / wygórowana cena / ciężkie pieniądze* – bardzo wysoka cena, *za žádnou cenu* – v žádném případě/za žádných okolností – *za żadną cenę / żadne pieniądze/żadne skarby (świata)* – względu na možné korzyści, *nemít cenu* (nemít smysl) – *nie mieć sensu/ być bez sensu* – być bezcelowym, *znát svou cenu* (mít zdravé sebevědomí – *znać swą wartość* (być świadomym swojej pozycji)

Cesta

Křížová cesta (trnitá cesta) – *droga krzyżowa / droga przez mekę* (těžké přežitia następujące po sobie, cierpienia; etapy męki Chrystusa), *otevřená cesta / mít otevřenou cestu k něčemu / k někomu / někam* (otevřené dveře; mít otevřené dveře k někomu / někam) – *otwarta droga; mieć otwartą drogę do czegoś* (swobodny dostęp do czegoś; mieć do czegoś łatwy dostęp), *správná / pravá cesta; být na dobré / správné cestě* (pravá /správná míra/ dobrý tah;vést si dobře / vyvíjet se ke vši spokojenosti) – *dobra droga; być na dobrej drodze* (odpowiednie, należyte postępowanie; rozwijać się w dobrym kierunku), *trnitá cesta* (neschůdná cesta/ křížová cesta) – *ciernista / cierniowa droga* (niełatwe, pełne cierpienia życie; osiągnięcie czegoś z trudem, poświęceniem), *životní cesta / dráha / pouť* (pozemská pouť) – *droga życiowa* (przebieg czyjegós życia; wykonywany zawód)

Hora

Chlap jako hora (být jako obr) – *chłop jak dąb* (niezwykle wysoki i dobrze zbudowany mężczyzna), *hora porodila myš* (to nestojí za řeč) – *góra urodziła mysz* (niklý efekt neodpovídající staraniom i oczekiwaniom), *být / bejt už za horama* (není po něm ani stopy / ani vidu, ani slechu) – *uciec, gdzie pieprz rośnie / być (już) za siódmą górą, za siódmą rzeką / na końcu świata* (zniknąć; być gdzieś daleko), *lže až se hory zelenají* (lže, až se mu od huby práší) – *kłamie, aż mu się z nosa kurzy / kłamie jak najęty / jak z nut* (kłamać, przesadzać w opowiadaniu), *slibovat (někomu) hory (a) doły* (slibovat někomu modré nebe/krmit někoho těšinskými jablíčky) – *obietcywać komuś gwiazdkę z nieba / złote góry* (obietcywać komuś wszystko)

Stát

Hlava státu (korunovaná hlava) – *głowa państwa* (osoba pełniaca najważniejsze funkcje państwowe)

Host

Být někde / doma jen hostem (být pořád v luftě / ve světě / v tahu) – *być gdzieś / w domu* (tylko) *gościem* (być, pojawiać się gdzieś rzadko)

Hrad

Být tajemný / bejt tajemnej jako hrad v Karpatech (tváři se jako maska) – *być tajemniczym / zagadkowym jak sfinks / Pytia* (zachowywać się, mówić w sposób zagadkowym),

Hranice

Zelená hranice (přejít / překročit kopečky) – *zielona granice* (niestrzeżona część granic państwa, zazwyczaj zalesiona),

Moře

(To je jako) kapka v moři / do moře (je to pro pro kočku / není to nic moc) – *to jest (zaledwie) kropla w morzu* (zbyt málo), *mít moře něčeho* (mít / dostat všechno, nač / na co si vzpomene / mít fůru něčeho) – *mieć kupę / całą furę / zatrząsienie czegoś* (mieć czegoś bardzo dużo)

Kostel

(Je tam) ticho jako v kostele (je ticho jako v hrobě) – *grobowa cisza / cicho jak makiem zasiał* (bardzo cicho), *být / bejt (stále, pořád) / chvět se jako přetopený / přetopenej kostel* (být / bejt jen hromádka / uzlíček nervů / být s nervama hotovej / hin) – *być kłębkiem nerwów / kipieć ze złości* (być rozdrażnionym, spiętym, bliskim wybuchu),

Místo

Hnout se / pohnout se z místa (udělat krok vpřed) – *ruszyć z miejsca* (wydostać się z trudnej sytuacji i začat se rozvíjác), *přešlapovat na místě* (nemocet se hnout z místa) – *dreptać w miejscu* (nie postępować, nie rozvíjác się), *teplé místečko / místo* (dobré bydlo / teplé hnízdo (hnízdečko), zajištěná existence) – *ciepła посадка* (dobře, intratne miejsce zatrudnienia), *místo na slunci* (pěkné, jisté postavení) – *miejsce pod słońcem* (pozycja umožňující egzystencję, zapewniająca wykorzystanie možnosti i talentu jednostek), *zranitelné místo*

(bolavý, tíživý problém; Achillova pata) – *czułe / słabe miejsce; pięta Achillesa* (coś, co wywołuje bolesne uczucia; czyjaś słaba strona),

Ostrov

Ostov / oáza klidu (místo klidu a míru) – *oaza spokoju / bezpieczeństwa* (spokojne miejsce),

Pasažér

Černý / slepý pasažér (cestující načerno) – *pasazer na gapę* (osoba podróżująca na bez biletu)

Peníze

Mít peněz jako želez / smetí / šlupek / třísek / babek / hadrů (móct penězi dláždit) – *mieć forsy jak lodu* (mieć bardzo dużo pieniędzy), *být / bejt penězi k nezaplacení / bejt k nezaplacení* (stát za všechny peníze) – *być na wagę złota / (nie do kupienia) za żadne pieniądze* (być bezcennym, wyjątkowym, poszukiwanym), *topit se v penězích* (mít peněz jako želez/ šlupek) – *mieć pieniądze jak lodu / ležeć / siedzieć / spać na pieniądzech* (być bardzo bogatym, mieć nadmiar pieniędzy), *rychlé peníze* (bezpracný zisk) – *szybkie pieniądze* (łatwy, szybki zarobek), *za žádné peníze / prachy* (za nic na světě) – *za żadne pieniądze / za żadne skarby* (świata) (nigdy, w ogóle)

Pokoj

Dát (si) pokoj; nedat (si) pokoj (s něčím) (nechat něco / někoho být / na pokoji; být něčím posedlý) – *dawać sobie spokój z kimś / czymś; nie dawać sobie spokoju / ktoś nie spocznie, aż.../ dopóki...*(przestać coś robić, nie przejmować się czymś; nie przestawać czegoś robić), *mít od něčeho / od někoho / s něčím (svatej) pokoj; svatý pokoj* (mít něco / někoho z krku; svatý božský klid) – *mieć (święty) spokój / mieć kogoś / coś z głowy; błogi / święty spokój* (nie być przez kogoś, coś niepokojonym; spokój),

Sezóna

Okurková sezóna (mrtvá sezóna) – *sezon ogórkowy* (okres letniego zastoju), *mrtvá sezóna* (okurková sezóna) – *martwy sezon* (okres częściowego lub całkowitego zastoju w jakiejś dziedzinie)

Služba

Medvědí služba, prokázat někomu medvědí službu (udělat víc škody než užitku) – *niedźwiedzia przysługa; oddać komuś niedźwiedzią przysługę* (wątpliwa przysługa; oddać komuś przysługę nie w porę)

Účet

Jít na účet / konto někoho / něčeho / jít na něčí / cizí účet / konto (jít na vrub někoho / jít na úkor / vrub někoho jiného – *iść na konto kogoś / czegoś / iść na cudze konto* (coś zostaje uznane za czyjś dorobek lub czyjaś wine), *mastný účet* (hříšné peníze / mastné / nekřesťanské peníze) – *stony rachunek* (wysoki rachunek; duży wydatek), *bavit se na něčí / cizí účet / konto / vrub* (na něčí, cizí útraty) – *bawić się, robić coś na czyjś / cudzy rachunek / na czyjeś / cudze konto* (robić coś tak, že ktoś na tym traci)

Zákon

Zákon džungle (právo silnějšího) – *prawo dżungli / pięści* (Panonie bezpravia i przemocy)
Zákon schválnosti (jako na potvoru / na zlost) – *złośliwość rzeczy martwych / jak na złość* (jakaś komplikacja, która przychodzi w najbardziej nieodpowiednim momencie), *Litera zákona* (ústavní / legální cesta) – *litera prawa* (przepisy prawne w dosłownym brzmieniu)

4. Slovní zásoba – Ekonomie a cestovní ruch (Ekonomia i ruch turystyczny)

CZ	PL
Agentura	Agencja
Animátor	Animator
Auto	Samochód
Autobus	Autobus
Autodoprava	Transport samochodowy
Autokar	Autokar, autobus turystyczny
Autokempink	Autokemping
Automapa	Mapa samochodowa
Autoturistika	Turystyka samochodowa (motorowa)
Bez kolejová doprava	Transport bezszynowy
Botel	Botel
Ceník	Cennik
Centrum	Środek, ośrodek
Cesta	Droga
Cestopis	Książka podróżnicza
Cestovat	Podróżować
Cestovatel	Podróżnik
Cestovní kancelář	Biuro podróży
Cestovní pas	Paszport
Cestovní ruch	Ruch turystyczny
Cestující	Podróżny, podróżna
Cizina	Zagranica
Cizinec	Cudzoziemiec
Dálnice	Autostrada
Delegát	Delegat
Doprava	Transport, komunikacja
Doprava letecká	Transport lotniczy
Doprava osobní	Komunikacja osobowa
Dopravce	Ekspedytor, spedytor, przewoźnik
Dopravné	Opłata przewozowa
Dovolená	Urlop
Ekonomie	Ekonomia
Hlavní město	Stolica
Hory	Góry
Host	Gość
Hostitel	Gospodarz
Hotel	Hotel
Hoteliér/ka	Hotelarz / hotelarka
Hoteliérství	Hotelarstwo
Hrad	Zamek, gród
Hrad	Zamek
Hradba	Mur obronny
Jízdenka	Bilet
Kalkulace	Kalkulacja
Kapsář	Kieszonkowiec

Katalog	Katalog
Kontrolovat	Kontrolować, sprawdzać
Kostel	Kościół
Lanovka	Kolejka linowa
Lázně	Kurort, uzdrowisko
Letadlo	Samolot
Letenka	Bilet lotniczy
Letiště	Lotnisko
Letuška	Stewardesa
Masáž	Masaż
Měna	Waluta
Měnit peníze	Rozmieniać pieniądze
Menu	Menu, jadłospis
Ministerstvo	Ministerstwo
Motel	Motel
Navigace	Nawigacja
Obálka	Obwoluta, koperta
Obsloužit	Obsłużyć
Obsluha	Obsługa, serwis
Odbavit	Obsłużyć
Pamětihodnost, památka	Zabytek
Peníze	Pieniądze
Penzión	Pensjonat
Pilot	Pilot, lotnik
Pobyt	Pobyt
Pojištění	Ubezpieczenie
Polopenze	Niepełne wyżywienie (HB)
Poplatky	Opłaty
Pořádat	Organizować, urządzać
Poušť	Pustynia
Pozdní oběd s polévkou	Obiadokolacja
Průvodce	Przewodnik
Přistýlka	Dostawka
Rekreační oblast	Plac wczasowy
Sauna	Sauna
Sleva	Zniżka, rabat, obniżka
Směnárna	Kantor wymiany walut / kantor
Směrnice	Wytyczna, dyrektywa
Stát	Państwo
Stravování	Wyżywienie
Terén horský	Teren górski
Tlumočit	Tłumaczyć ustnie
Tlumočník/ Tlumočnice	Tłumacz / tłumaczka
Transport, doprava	Transport
Turista	Turysta
Turistika	Turystyka
Ubytování	Zakwaterowanie / nocleg
Ubytovna	Dom noclegowy

Výlet	Wycieczka
Výletník	Wycieczkowiec
Wirpool	Jacuzzi
Zábava	Rozrywka, zabawa
Zájezd	Wycieczka
Zajišťovat	Zapewniać
Zákazník	Klient
Zákon	Prawo
Zákoník	Kodeks
Zámek	Pałac

5. Polsko-český a česko-polský oddíl

1) Podrůžuj z głową

- Prawdziwym nieszczęściem za granicą jest utrata paszportu lub dowodu osobistego. O ile w Unii może się udać wrócić łądem nawet z Aten czy Lizbony, to do samolotu bez dokumentu tożsamości nie wsiądziemy nawet na liniach krajowych. Także bilety kolejowe czy autobusowe, jeśli zostały wydane imiennie, są ważne jedynie z dokumentem. Paszport mają prawo oglądać tylko służby graniczne i policyjne. Nie należy go więc pokazywać bez potrzeby. W niektórych państwach obcokrajowcy nie są sprawdzani nawet w czasie kontroli drogowych. Kserokopia powinna wystarczyć do wylegitymowania się w kafejce internetowej (ze względów bezpieczeństwa wymagane np. we Włoszech i w Indiach) czy zameldowania się w hotelu. Często wystarczy tam podanie jakiegokolwiek dokumentu ze zdjęciem.
- Na Wyjazdach stosuj sprawdzoną zasadę maklera: pieniądze trzymaj w różnych miejscach. Do portfela, z którego korzystasz najczęściej, włóż tylko tyle gotówki, ile będziesz potrzebował jednego dnia. Staraj się wyjmować go jak najrzadziej – drobne możesz nosić luzem w kieszeni.
- Wyplacaj pieniądze z bankomatu znajdującego się przy oddziale banku i w godzinach jego pracy. Jeżeli karta zostanie zatrzymana, łatwiej będzie ją odzyskać.
- Nie noś wszystkich dokumentów w portfelu (dowód osobisty, prawo jazdy) – jeśli zostaniesz okradziony, stracisz je razem z pieniędzmi.
- Dane (nr dowodu, nr paszportu, datę urodzenia) podawaj tylko wtedy, gdy to konieczne, np. przy meldunku w hotelu, kupnie biletu na samolot itd.
- Międzynarodowy sposób kieszonkowców to sztuczny tłok: zdarza się wszędzie, ale najczęściej przy wsiadaniu do metra, autobusu, pociągu.
- Nie noś karty otwierającej hotelowy pokój w obwolucie, w jakiej otrzymałeś tę kartę w recepcji (na okładce jest numer pokoju). Jeżeli je zgubisz, czy może być większa

gratka dla złodzieja? To tak, jakbyś na domowych kluczech zapisał adres mieszkania. Nie podawaj też obcym numeru swego pokoju w hotelu – chyba że chcesz zapłacić za kogoś rachunki z hotelowego baru czy sklepów.

a) Převyprávějte si text vlastními slovy.

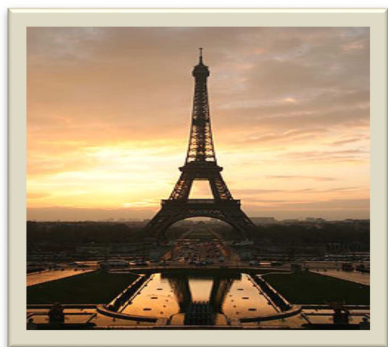
b) Řekněte ještě další příhody, co se nám při cestování může stát.

c) Přeložte (slovíčka jsou obsažena v textu):

Hranice	
Občanský průkaz	
Doklad totožnosti	
Jízdenka	
Přihlásit k pobytu	
Peněženka	
Řidičský průkaz	
Datum narození	
Účet	

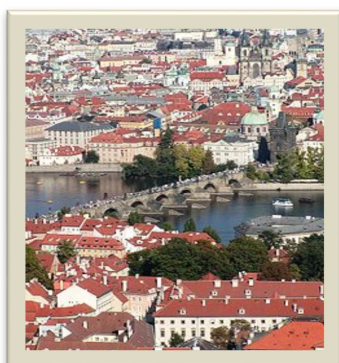
2) Přiřad'te k obrázkům správný text.

1.

A) Rzym – stolica Włoch, miasto w środkowej części kraju w otoczeniu wzgórz, nad Tybrem, ośrodek administracyjny i polityczny (siedziba prezydenta, ministerstw i urzędów); stolica i główne miasto regionu administracyjno-historycznego Lacjum.

2.

B) Paryž – stolica i największa aglomeracja Francji, położona w centrum Basenu Paryskiego, nad Sekwaną. Miasto stanowi centrum polityczne, ekonomiczne i kulturalne kraju. Znajdują się tu liczne zabytki i atrakcje turystyczne, co powoduje, że Paryž jest co roku odwiedzany przez ok. 30 milionów turystów.

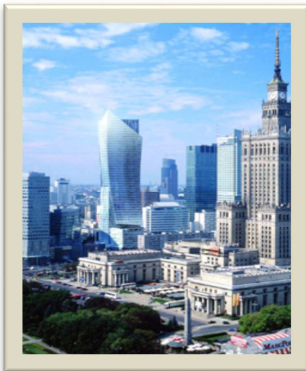
3.

C) Warszawa - stolica i największe miasto Polski, położone w środkowo-wschodniej części kraju, na Mazowszu nad Wisłą. Warszawa jest ośrodkiem naukowym, kulturalnym, politycznym oraz gospodarczym na skalę europejską. Mieszczą się w niej siedziby parlamentu, Prezydenta RP,

Rady Ministrów i innych władz centralnych. Warszawa jest także stolicą województwa mazowieckiego.

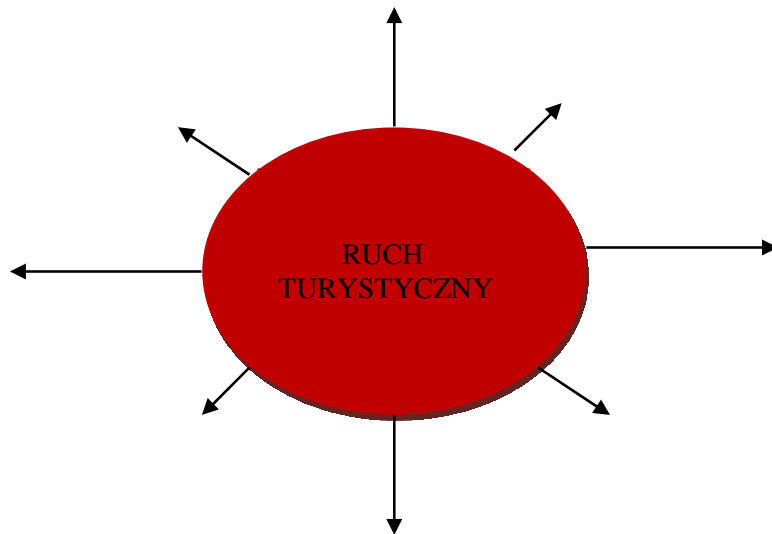
4.

D) Praga – stolica i największe miasto Republiki Czeskiej. Znajduje się w centralnej części kraju, nad rzeką Wełtawą. Praga jest ośrodkiem administracyjnym, przemysłowym, handlowo-usługowym, akademickim, turystycznym i kulturalnym o znaczeniu międzynarodowym.

1.	2.	3.	4.

3) Přiřad'te slovíčka, která vás napadnou se spojením cestovní ruch

4) Přiřad'te tučně vtištěná slovíčka ke správným popiskům

Wycieczka to pojazd mechaniczny z własnym napędem

Turystyka obszar, na którym lądują, startują u kołują samoloty

Samolot pojazd samochodowy. Jest przystosowany do przewozu pasażerów i ich bagażu

Samochód wyjazd turystyczny

Autobus to jest statek powietrzny

Lotnisko zjawisko przestrzennej ruchliwości ludzi, które związane jest z dobrowolną zmianą miejsca pobytu, środowiska i rytmu życia

5)

CIEKAWOŚĆ!

Wieża Eiffla to najbardziej charakterystyczny budynek stolicy a zarazem symbol Francji rozpoznawalny na całym świecie. Usytuowana na lewym brzegu Sekwany wieża jest widoczna z każdego punktu miasta. Na jej szczyt prowadzi 1665 stopni, ale można na szczęście skorzystać z windy. Warto odstać swoje w kolejce po bilety. Z góry roztacza się piękny widok na całe miasto. Panorama robi wrażenie zarówno w dzień jak i w nocy, kiedy Paryż mieni się milionami światełek.

Luwr to jedno z najbogatszych muzeów świata. Prezentuje dzieła sztuki od starożytności do mniej więcej połowy XIX w. W siedmiu działach udostępniono publiczności ok. 10 proc. zbiorów z przeszło 300 tys. muzealiów. Nie jest możliwe zapoznanie się z całą ekspozycją podczas jednej, nawet długiej wizyty. Zwiedzający Luwr po raz pierwszy powinni zobaczyć to, co najcenniejsze m.in. obraz Leonarda da Vinci - Mona Liza.

Katedra Notre-Dame, czyli Katedra Marii Panny z Paryża to obowiązkowy punkt wycieczki dla miłośników architektury. To arcydzieło gotyku zachwycające ozdobami rzeźbionymi w kamieniu. Surowe wnętrza katedry wypełniają barwami piękne witraże, a dwupoziomowa kaplica jest świadectwem kunsztu średniowiecznych mistrzów. Wstęp do katedry jest wolny, płatne jest zaś wejście na wieżę (dorośli 7,5 euro). Warto wdrapać się jednak na szczyt, bo widok na Paryż jest niesamowity.

Montmartre jest według niektórych najbardziej malowniczą dzielnicą Paryża. Na wzgórzu o obszarze kilku hektarów, z bazyliką Sacré Coeur na szczycie, panuje zupełnie inna atmosfera niż w pozostałych częściach miasta. Od czasów Picassa jest to miejsce, w którym spotykają się, tworzą i sprzedają swoje dzieła malarze. Sercem Montmartre jest Place du Tertre. Pełno tu przytulnych, typowo francuskich kawiarenek, sklepików z pamiątkami oraz restauracji idealnych na romantyczne randki. Artyści ze sztalugami malują portrety turystów. Plac tętni życiem za dnia i w nocy. Na wzgórzu prowadzą schody, ale można się tu dostać też busem i kolejką. Nie można ominąć tej części miasta. Widok Paryża ze szczytu Montmartre jest niezapomniany.

Moulin Rouge to tradycijny znany na całym świecie kabaret zbudowany w 1889 roku. Położony jest w dzielnicy czerwonych latarni niedaleko Montmartre. To właśnie tutaj narodził się słynny kankan tańczony przez skąpo ubrane aktorki. Jeśli ktoś chce go zobaczyć na żywo musi zarezerwować bilet z wyprzedzeniem, najlepiej przez Internet. Wieczór w Moulin Rouge kosztuje jednak ok. 100 euro.

5) a) z níže uvedených slov, které jsou vybrány z textu, utvořte slovní spojení.

Sztuka -
Wycieczka -
Kolejka -
Bilet -
Muzeum -
Kaplica -
Widok -

Slovička k textu:

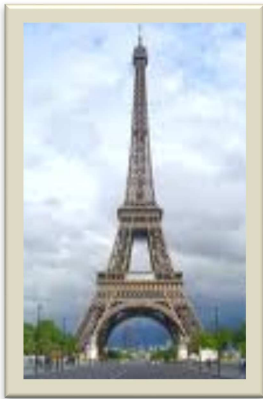
Stolica	Hlavní město
Usytuowana	Situovaná
Brzeg	Břeh, kraj
Szczyt	Štít, vrchol
Kolejka	Fronta, vláček
Muzeum	Muzeum
Sztuka	Umění
M.in.	Mimo jiné
Wycieczka	Výlet
Kaplica	Kaple
Katedra	Katedrála, chrám
Sztaluga	Malířský stojan
Widok	výhled

b) Odpovězte na otázky:

- a) Który z zabytków jest odbierany za symbol Paryża?
- b) Jak nazywa się najbardziej znane muzeum?
- c) Gdzie powstał taniec Kankan?
- d) Gdzie znajduje się najslawniejsze dzieło Mona Liza?
- e) W której części jest najwięcej malarzów?

Tyto obrázky se vztahují k článku, zkuste je tedy popsat vlastními slovy, využijte informací, které jste se dozvěděli výše.

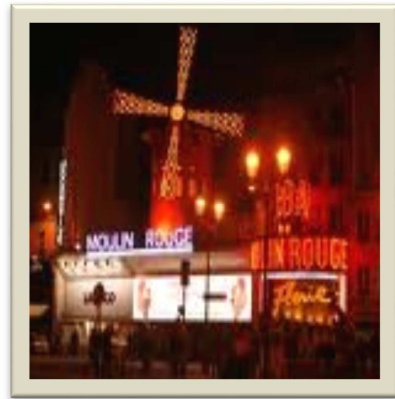
1.

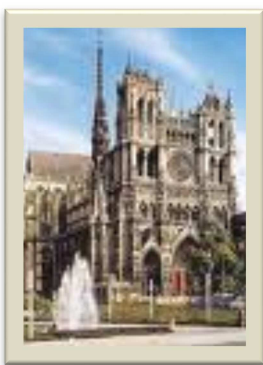
2.

3.

4.

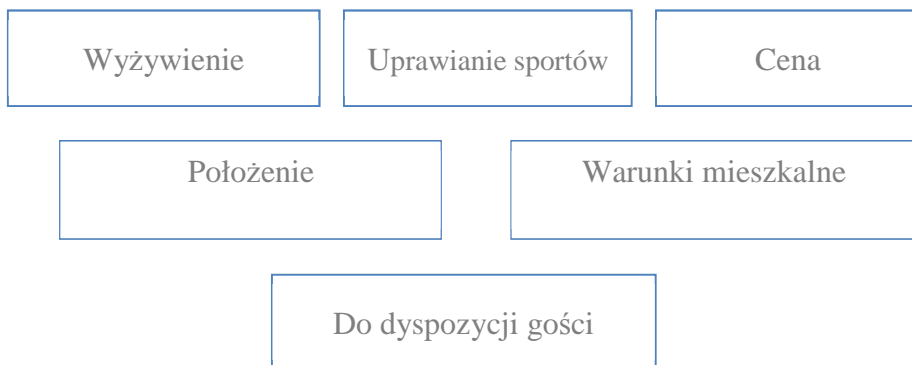

5.

6)

Hotel

1.Położenie Elegancki hotel położony przy pięknej, piaszczystej plaży oddalony od miasteczka Santa Ponsa ok.150 metrów i ok. 15 km od lotniska. W pobliżu znajdują się liczne bary, sklepy i restauracje. Ze względu na swoje dogodne położenie jest to idealne miejsce dla osób starszych jak i młodszych.

Warunki mieszkalne

Hotel posiada komfortowo wyposażone pokoje z możliwością jednej dostawki. Każdy wyposażony jest w klimatyzację (ogrzewanie), łazienkę (z suszarką do włosów), TV – Sat, telefon, sejf (dodatkowo płatny) oraz balkon.

Do dyspozycji gości

Recepcja, restauracja główna, bar przy basenie, lobby bar, dostęp do WI-FI (płatny).
Odpłatnie: sauna, masaże, jacuzzi. Dla dzieci brodzik (wydzielony w basenie głównym) i plac zabaw. Leżaki i parasole na plaży dodatkowo płatne na plaży, przy basenie bezpłatnie.

Wyżywienie

W cenie BB – śniadanie w formie bufetu.

W cenie HB – śniadanie i obiadokolacja w formie szwedzkiego stołu.

W cenie FB – śniadanie, obiad i kolacja w formie szwedzkiego stołu.

Uprawianie sportów

Bezpłatnie: 2 baseny, brodzik, siłownia, tenis stołowy, animacje dzienne i wieczorne,

Odpłatnie: sauna, łaźnia turecka, bilard

Cena

Cena zawiera: przelot na trasie Warszawa – Malaga – Warszawa, transfer do/z hotelu, 7 noclegów, pełne wyżywienie z wodą i winem do posiłków, opłatę rezerwacyjną, opiekę polskojęzycznego rezydenta i animatora programu Travel Senior, 2 półdniowe wycieczki, obowiązkowe ubezpieczenie, opłaty lotniskowe i paliwowe.

a) Inspirujcie se textem a vytvořte nabídku dovolené pro zákazníky od 25-35 let (např. mladá rodina s dvěma dětmi)

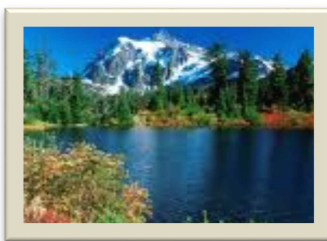
b) Řekněte si mezi sebou, zda se Vám na hotelu něco nelíbí a proč, anebo jestli jste s tímto hotelem spokojení.

7) a) Popište obrázky

1.

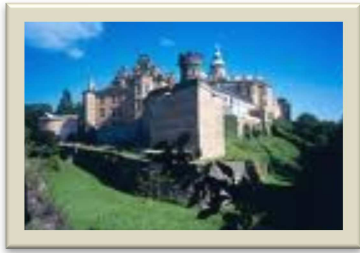
2.

3.

4.

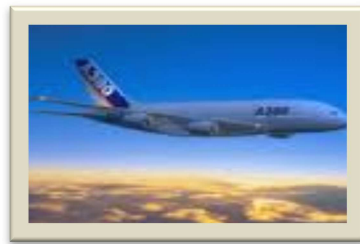
5.

6.

7.

8.

9.

1. morze 2. góry 3. pustynia 4. zamek 5. pałac 6. kościół 7. samolot 8. autobus 9. samochód

b) Spojte daná slova s hodícími se výrazy

SAMOLOT

BIURO PODRÓŻY

PODRÓŻOWAĆ

HOTEL

PIENIĄDZE

ZABYTEK

ZAKWATEROWANIE

Katalog, urlop

Motel, pensjonat

Waluta, kantor wymiany

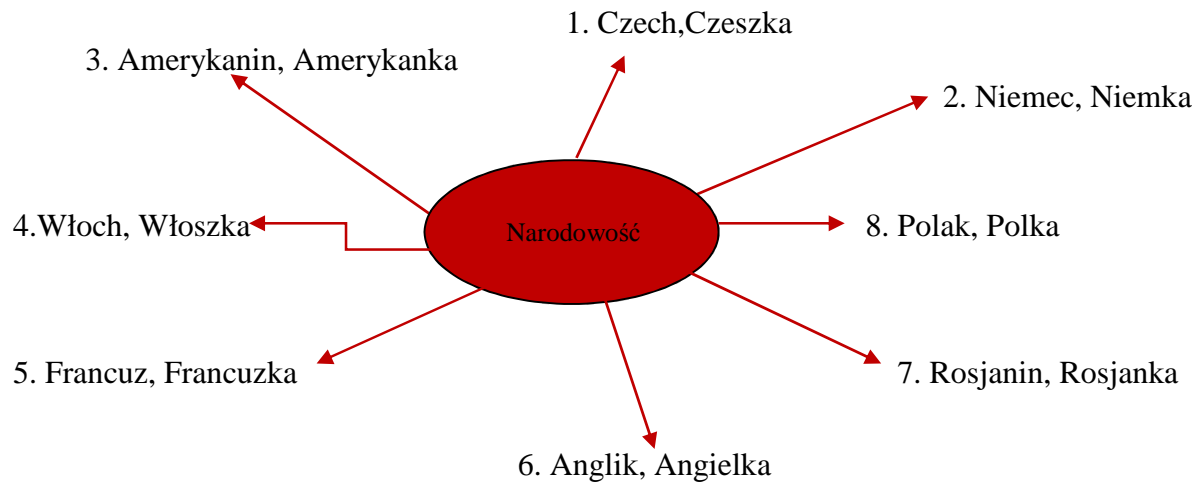
Zamek, pałac, kościół

Podróżnik, paszport

Gość, hotelarz

Stewardesa, lotnisko, pilot

8. Język, flaga, narodowość

a) přeložte si národnosti

b) správně doplňte tabulku

	Amerykanin	Amerikanka
Niemcy	Niemec	
		Francuzka
Anglia	Anglik	
	Czech	Czeszka
	Włoch	
Rosja		Rosjanka
Polska		Polka

c) k vlajkám doplňte název země a jazyk:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	

5.1 Klíč k řešení

B. česko – polský a polsko – český oddíl:

1. C.

Přeložte:

Hranice	Granica
Cestovní pas	Paszport
Občanský průkaz	Dowód osobisty
Doklad totožnosti	Dokument tożsamości
Jízdenka	Bilet kolejowy, autobusowy
Přihlásit k pobytu	Zameldować
Peněženka	Portfel
Řidičský průkaz	Prawo jazdy
Datum narození	Data urodzenia
Účet	Rachunek

2.

1.	2.	3.	4.
b.	d.	a.	c.

3.

Libovolné slovíčka: například – biuro podróży, zagranica, urlop, hotel, bilet lotniczy, lotnisko, przewodnik, tłumaczka

4.

Wycieczka wyjazd turystyczny

Turystyka zjawisko przestrzennej ruchliwości ludzi, które związane jest z dobrowolną zmianą miejsca pobytu, środowiska i rytmu życia.

Samolot to statek powietrzny

Samochód to pojazd mechaniczny z własnym napędem

Autobus pojazd samochodowy. Jest przystosowany do przewozu pasażerów i ich bagażu

Lotnisko obszar, na którym lądują, startują i koľujú samoloty

5.a)

Sztuka-	sztuka nowoczesna, muzeum sztuki,
Wycieczka-	wycieczka zagraniczna, dwudniowa wycieczka,
Kolejka-	kolejka linowa, kolejka napowietrzna,
Bilet-	bilet lotniczy, bilet autobusowy, bilet członkowski, bilet do przesiadania,
Muzeum-	muzeum archeologiczne, muzeum techniki,
Kaplica-	kaplica zamkowa,
Widok-	widok malowniczy, widok zachwycający

5.b) a) Wieża Eiffla

b) Luwr

c) Moulin Rouge

d) Luwr

e) Montmartre

7.a.

1. morze 2. góry 3. pustynia 4. zamek 5. pałac 6. kościół 7. samolot 8. autobus/autokar
9. samochód

7.b.

SAMOLOT	Stewardesa, lotnisko, pilot
BIURO PODRÓŻY	Katalog, urlop
PODRÓŻOWAĆ	Podróżnik, paszport
HOTEL	Gość, hotelarz,
PIENIĄDZE	Waluta, kantor wymiany
ZABYTEK	Zamek, pałac, kościół
ZAKWATEROWANIE	Motel, pensjonat

8.a)

1. Čech, Češka

2. Němec, Němka

3. Američan, Američanka

4. Ital, Italka

5. Francouz, Francouzka
6. Angličan, Angličanka
7. Rus, Ruska
8. Polák, Polka

b)

Stany zjednoczone Ameryki	Amerikanin	Amerikanka
Niemcy	Niemec	Niemka
Francja	Francuz	Francuzka
Anglia	Anglik	Angielka
Republika Czeska	Czech	Czeszka
Włochy	Włoch	Włoszka
Rosja	Rosjanin	Rosjanka
Polska	Polak	Polka

c)

1. Anglia	Język angielski
2. Francja	Język francuski
3. Polska	Język polski
4. Czechy	Język czeski
5. Rosja	Język rosyjski
6. Francja	Język francuski
7. Stany zjednoczone Ameryki	Język angielski
8. Włochy	Język włoski

Pozn. Články, uvedené v dokumentu jsou čerpány z časopisu Traveler (National geographic), z internetových stránek uvedených v bibliografii a obrázky jsou použity ze soukromého archívu.

6. Stručný slovník

Hasło	Heslo
agencja	agentura
animator	animátor
autobus	autobus
autokemping	autokempink
autostrada	dálnice
bagaż	kufr
bagażowy	nosič zavazadel
basen	bazén
bilet	jízdenka
bilet lotniczy	letenka
biuro podróży	cestovní kancelář
całodzienny	celodenní
cel	cíl
cennik	ceník
cło	clo
cudzoziemiec	cizinec
delegat	delegát
dom noclegowy	ubytovna
dopłata	doplatek
dowód osobisty	osobní průkaz
droga	cesta
dworzec kolejowy	nádraží
ekonomia	ekonomie
ekspedytor, Spedytor, przewoźnik	dopravce
gondola	gondola
góry- góra	horstvo, hora
gość	host
gospodarz	hostitel
granica	hranice
grupowy	skupinový
hol, hall	hala
holelarz/hotelarzka	hoteliér/hoteliérka
hotel	hotel
hotelarstwo	hoteliérství
jeskinia	jeskyně
jezioro	jezero
kalkulacja	kalkulace

Hasło	Heslo
kantor wymiany	směnárna
kasa	pokladna
katalog	katalog
kelner	číšník
kelnerka	servírka (číšnice)
klient	zákazník
kodeks	zákoník
kolacja	večeře
kolejka linowa	lanovka
komunikacja	doprava
komunikacja osobowa	doprava osobní
konduktor	průvodčí
kontrolować	kontrolovat
kościół	kostel
kraj	země
krajobraz	krajina
książka podróżnicza	cestopis
kurort	lázně
kuszetka	kupé
ląd	souš, pevnina
łazienka	koupelna
leżak, tapczan	lehátko
lot	let
lotnisko	letiště
mapa,karta	mapa
masaż	masáž
menu, jadłopis	menu
miejsce	místo
miejscówka	místenka
ministerstwo	ministerstvo
morze	moře
motel	motel
mur obronny	hradba
napiwek	spropitné
nawigacja	navigace
nocleg	nocleh
nocować	nocovat
nowoczesny	moderní
obiad	oběd

Hasto	Heslo
obsługa	obsluha
obsłużyć	obsloužit
odległy	vzdálený
odlot	odlet
odpowiedzialność	zodpovědnost
odwiedzić	navštívit
okres, etap, pora	období
opalać się	opalovat se
opłata przewozowa	dopravné
organizować	pořádat
pałac	zámek
państwo	stát
parasolka	slunečník
paszport	cestovní pas
pensjonat	penzión
personel	personál
pieniądze	peníze
piętro	poschodí
pilot, lotnik	pilot
plac	náměstí
plac wczasowy	rekreační oblast
plaża	pláž
plecak	batoh
pobyt	pobyt
podróżnik	cestovatel
podróżować	cestovat
pogoda	počasí
pokazać	ukázat
pokój	pokoj
pokój dwuosobowy	pokoj dvoulůžkový
pokój jednoosobowy	pokoj jednolůžkový
pokojówka	pokojská
port	přístav
pośrednik	zprostředkovatel
poszukiwanie	hledání
powrotny	zpáteční
pragnąć	přát si, toužit
prawo	zákon
propozycja	návrh, nabídka

Hasto	Heslo
przechowalnia	úschovna
przelot	přelet
przesiadka	přestup
przewodnik	průvodce
przyjazd	příjezd
przyptyw	příliv
przystanek	zastávka
rachunek	účet
repcja	recepce
relaks	relaxace
restauracja	restaurace
rewizja	prohlídka
rezerwacja	rezervace
rozmieniać pieniądze	měnit peníze
rozpoznawczy	poznávací
rozrywka	zábava
ruch turystyczny	cestovní ruch
rzeka	řeka
samochód	auto
samolot	letadlo
sauna	sauna
sezon	sezona
schody	schody
siedziba	sídlo
siedzenie	sedadlo
słońce	slunce
službowy	služební
śniadanie	snídaně
spacer	procházka
spóźnienie	zpoždění
środek	centrum
statek	lod'
steward	steward
stewardesa	letuška
szosa	silnice
tankować	tankovat
taryfa	sazba
teren	terén
teren górski	terén horský

Haslo	Heslo
tłumacz	tlumočník, překladatel
tłumaczka	tlumočnice, překladatelka
tłumaczyć	tlumočit, překládat
transport	transport
transport	doprava
trudność	potíž
turysta	turista
turystyka	turistika
ubezpieczenie	pojištění
ulokować	umístit, ubytovat.
umeblowanie	zařízení
umowa	smlouva
urlop	dovolená
waluta	měna
wczasy	rekreace
widokówka	pohlednice
wiza	vízum
wsiadać - wsiąść	nastupovat
wybrzeże	pobřeží
wycieczka	výlet
wycieczkowicz	výletník
wyjaśniać	vysvětlovat
wyjazd, wycieczka	zájezd
wylądować	přistát
wymienić	směnit
wysiadać	vystupovat
wyspa	ostrov
wytyczna, dyrektywa	směrnice
wyżywienie	stravování
zabytek	památka
zagranica	cizina
zainteresowanie	zájem
zakwaterowanie	ubytování
zamek, gród	hrad
zamieszkać	ubytovat se
zamówić	objednat, rezervovat
zapakować	sbalit si
zapewnić	zajišťovat
zaproponować	nabídnout

Hasło	Heslo
zarezerwować	zarezervovat
zatrzymać się	zastavit se
żegluga	plavba (lodní)
zgubić	ztratit
zjeździć	scestovat
zniżka	sleva
zobaczyć	vidět

7. Závěr

Úkolem v mé práci bylo představit oblast ekonomie a cestovního ruchu z jazykového hlediska. Vzala jsem si za cíl představit nejčastěji používanou slovní zásobu z této oblasti.

V teoretické části jsem se zabývala poznáním a srovnáním jazyků, které se zaměřují především na původ polského jazyka, původ českého jazyka, zrádná slova, synonyma nebo frazeologismy. Tato část také obsahuje slovník, který je uvedený na CD-ROMU v příloze. Výběr lexémů pro slovníkovou část jsem koncipovala tak, aby posloužily ve formě příručky nejen pro cestovatele, ale staly se nápomocné pro studenty.

V praktické části, která se skládá z pracovních listů, jsem představila mnoho článků, kterými jsem chtěla poukázat na to, co všechno souvisí s tematikou ekonomie a cestovního ruchu. Snažila jsem se převést do cvičení co nejvíc praktických informací z oblasti, aby se studenti mohli blíže seznámit s důležitou slovní zásobou a na cvičeních si své získané dovednosti vyzkoušet.

Významným zdrojem pro mou práci byly především jazykové slovníky, speciální publikace jako jsou cestopisné časopisy, učebnice, příručky, katalogy apod., a internet.

Celková práce je zaměřena především na obor ekonomie a cestovního ruchu, který je součástí každodenního života a patří k jednomu z nejdůležitějších odvětví na světě. Právě proto jsem se ve své práci snažila poukázat, že jazyky jsou součástí tematiky a jejich zkoumání a vzdělávání je velkým přínosem a v dnešní době velkou pomocí a nezbytnou podmínkou.

Ve své práci jsem na mnoha příkladech dokázala, že polský a český jazyk má mnoho společného a navzájem se tyto dva jazyky prolínají.

Abstract

Terminological base and theme-based work lists for the innovation of teaching, translation and interpretation

Key words: Polish-Czech and Czech-Polish terminological database, work sheets, vocabulary, translation, interpreting, synonymy, phraseology, etymology, dictionary, Czech-Polish language comparison, treacherous words, economy, tourism

This Bachelor Thesis deals with the comparison of terminology of the Czech and Polish languages within economy and tourism. It includes vocabulary from that field analysed in terms of lexicology, using special dictionaries and literature. The output of the theoretical part of the Thesis includes a detailed lexical analysis of selected lexemes and clarification of the similarity of the reviewed language material in Polish and Czech. The practical part is presented in form of work sheets containing exercises for the innovation of the translation and interpreting subject and also a dictionary including 200 lexemes from economy and tourism on a CD. The dictionary part of the Thesis may serve as part of a tourist guide as it includes the most frequently used phrases within tourism.

Streszczenie

Baza terminów i tematyczne karty pracy dla inowacji nauki przekładu i tłumaczeń

Słowa kluczowe: polsko-czeska i czesko-polska baza danych terminologii, karty pracy, zasób słów, tłumaczenie pisemne, tłumaczenie ustne, synonimy, frazeologia, etymologia, słownik, czesko-polskie porównanie językowe, słowa-pułapki, ekonomia, ruch turystyczny

Niniejsza praca licencjacka zajmuje się porównaniem terminologii języka czeskiego i polskiego w dziedzinie ekonomii i ruchu turystycznego. Zawiera zasób słów z niniejszego obszaru, który jest analizowany z punktu widzenia leksyki za pomocą specjalistycznych słowników i literatury. Rezultatem części teoretycznej pracy jest szczegółowa analiza leksykalna wybranych leksemów i wyjaśnienie podobieństw badanego materiału językowego w języku polskim i czeskim. Część praktyczna przedstawiona jest w formie kart pracy, zawierającym ćwiczenia dotyczące inowacji w przedmiocie tłumaczenia pisemnego i ustnego, a także słownika, który na nośniku CD zawiera 200 leksemów z dziedziny ekonomii i ruchu turystycznego. Część słownikowa pracy może być uzupełnieniem podręcznika dla podróżnych, ponieważ uwzględnia najczęściej używane zwroty w dziedzinie turystyki.

Anotace

Autor: Anna Šrajerová

Fakulta: Filozofická

Katedra: Slavistiky, sekce polonistiky

Název bakalářské práce: Terminologická báze a tematické pracovní listy pro inovaci výuky překladu a tlumočení (Specializace: Ekonomie a cestovní ruch)

Baza terminów i tematyczne karty pracy dla inowacji nauki przekładu i tłumaczeń
(Specjalizacja: Ekonomia i ruch turystyczny)

Terminological base and theme-based work lists for the innovation of teaching, translation and interpretation (Specialization: Economics and tourism)

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Iveta Výrková

Počet znaků: 59 054

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: 25

Klíčová slova: polsko-česká a česko-polská terminologická databáze, pracovní listy, slovní zásoba, překlad, tlumočení, synonymie, frazeologie, etymologie, slovník, česko – polské jazykové srovnání, zrádná slova, ekonomie, cestovní ruch

Autorka se ve své bakalářské práci zabývá srovnáním terminologie českého a polského jazyka v oboru ekonomie a cestovního ruchu. Práce obsahuje slovní zásobu z této oblasti, která je analyzována z lexikálního hlediska za pomoci odborných slovníků a literatury. Výsledkem teoretické části práce je podrobná lexikální analýza vybraných lexémů a objasnění podobnosti zkoumaného jazykového materiálu v polském a českém jazyce. Praktická část je prezentována ve formě pracovních listů obsahujících cvičení pro inovaci předmětu překladu a tlumočení, a také slovníku, který na CD nosiči obsahuje 200 lexémů z oblasti ekonomie a cestovního ruchu. Slovníková část práce může být doplněním příručky cestovatelů, protože zahrnuje nejčastěji používané slovní obraty v turistické oblasti.

Bibliografie:

COMPRIE, B. - MATTHEWS S., *Atlas jazyků: Vznik a vývoj jazyků napříč celým světem*, Praha 2007.

DAMBORSKÝ, J. - LOTKO, E., *Studia o współczesnym języku polskim*, Univerzita Palackého, Olomouc 1992.

LOTKO, E., *Polština a čeština z hlediska typologického*, Olomouc 1981, rektorát Univerzity Palackého v Olomouci.

LOTKO, E., *Čeština a polština v překladatelské a tlumočnické praxi*, Profil 1986, Ostrava.

LOTKO, E., *Polština a čeština z hlediska typologického*, Filozofická fakulta Univerzity Palackého, Olomouc 1981.

MARKOWSKI, A.(red.), *Nowy słownik poprawnej polszczyzny*, Warszawa 2002.

ORŁOŚ, T. Z., *Czesko-polski słownik zdradliwych wyrazów i pułapek frazeologicznych*, Kraków 2003.

PRICE, G., a kolektiv, *Encyklopedie jazyků Evropy*, Praha 2002.

SŁAWIŃSKI, J.(red.), *Słownik terminów literackich*, Wrocław 2000.

SŁOŃSKI, S., *Historia języka polskiego w zarysie*, państwowe wydawnictwo naukowe, Warszawa 1953.

WALCZAK, B., *Między snobizmem i modą a potrzebami języka czyli o wyrazach obcego pochodzenia w polszczyźnie*, Wydawnictwo poznańskie, Poznań 1987.

WAWRZYŃCZYK, J., *Słownik bibliograficzny językoznawstwa ogólnego i polonistycznego*, Warszawa 2001.

Slovníky:

BAJGER, K., *Česko–polský a polsko–český slovník*, Ostrava 2003.

KURZOWA, Z. – SKARŻYŃSKI, M., *Słownik synonimów*, wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2006.

KUTALOVÁ, M., *Czech- english phrase book & dictionary*, Dubicko 2008.

LEBDA, R., *Wielki słownik frazeologiczny*, Kraków 2008, Krakowskie wydawnictwo naukowe.

LOTKO, E. *Slovník lingvistických termínů pro filology*, Olomouc 2003.

MRHAČOVÁ E., BALOWSKI M., *Česko – polský frazeologický slovník*, Ostrava 2009.

NAGÓRKO, A. - ŁAZIŃSKI, M., *Dystynktywny słownik synonimów*, Kraków 2004.

OLIVA, K., *Polsko-český slovník I/A- Ó*, Academia Praga 1999.

OLIVA, K., *Polsko-český slovník II/P-Ž*, Academia Praga 1999.

ORŁOŚ, T., *Czesko- polski słownik zdradliwych wyrazów i pułapek frazeologicznych*, Kraków 2003.

SIATKOWSKI, J. - BASAJ M., *słownik czesko-polski*, Warszawa 1991, 2002, wyd. Wiedza powszechna.

SKORUPKA, S., *Słownik frazeologiczny języka polskiego*, Warszawa, 1974.

DUBISZ, St. (red.), *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 2006.

Časopisy:

COT business, červenec/srpen 2009, ISSN: 1212-4281.

CZECH TRAVELOGUE, 3/2010, ISSN: 1801-6030.

CZECH TRAVELOGUE, 4/2009, ISSN: 1801-6030.

PRZEWODNIK KIESZONKOWY, Bielsko-Biała 2006, PASCAL.

TRAVELER – National geographic, 2010, ISSN: 1507-5966.

Internetové zdroje:

www.onet.pl

www.podroze.onet.pl

www.pwn.pl

www.ucnk.ff.cuni.cz

www.nkjp.pl

www.google.com

www.urlop.pl

www.podrozowanie.pl

www.planes.cz

www.samoloty.pl

www.gazeta.pl

www.fischer.cz

www.seznam.cz

www.cestovani.cz

www.nationalgeographic.com

www.cotmedia.cz/cz/travel-service-magazine/